

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö

Tampereen kaupunki
Apulaispormestari Johanna Loukaskorpi
Vs. sosiaali- ja terveystieteiden johtaja Leena Viitasaari
kirjaamo@tampere.fi

VALVONTAPÄÄTÖS

ASIA   **Hatanpään terveysaseman sairaanhoitajapula, riittävän sairaanhoitajaresurssin turvaaminen Tampereen kaupungin terveysasemilla**

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto vastaanotti sähköpostitse 6.7.2022 Tampereen kaupungin työsuojeluvaltuutetun välittämän Hatanpään terveysaseman henkilöstöresurssia koskevan työntekijän viestin. Työsuojeluvaltuutettu kertoi saatteessaan, että Hatanpään terveysasemalla on kärsitty pitkään resurssipulasta eikä tilanne ole korjaantunut työntekijöiden valituksista huolimatta. Asemalla on ilmoituksen mukaan ollut ongelmia jaksamisen kanssa ja ongelmat ovat kärjistyneet pitkälle. Työsuojeluvaltuutettu arvioi, että terveysasemalla on syytä tehdä tarkastuskäynti.

Työntekijän työsuojeluvaltuutetulle lähettämän viestin mukaan Hatanpään terveysasemalla oli miltei hätätila, koska työntekijöitä oli niin vähän. Joillekin päiville oli vain kaksi hoitajaa vastaamassa koko terveysaseman hoitajien vastuusta ja toinen hoitajista oli vasta perehdytyksessä. Hoitajia oli sairauslomalla uupumuksen vuoksi. Puheluita oli jonossa satoja. Päivystävän hoitajan listalla oli tunnin pituisia haavahoitoja. Lisäksi potilaita oli jonossa hoidontarpeen arvioon vielä kello 16 useina päivinä.

Aluehallintovirasto on selvittänyt asiaa terveydenhuollon valvonta-asiana.

Selvitykset

Aluehallintovirasto on tehnyt Hatanpään terveystasemalle ennalta ilmoitetun tarkastuskäynnin 19.7.2022. Pöytäkirja on lähetetty tiedoksi Tampereen kaupungille.

KUULEMINEN

Aluehallintovirasto on varannut 2.8.2022 päivätyllä kirjeellä Tampereen kaupungille tilaisuuden tulla kuulluksi hallintolain 34 §:n mukaisesti ennen valvonta-asian ratkaisua. Tampereen kaupunki on toimittanut vastauksena selvitys- ja selityspyyntöön 10.10.2022 päivätyyn otteen viranhaltijapäätöksestä. Päätöksen on allekirjoittanut apulaispormestari Johanna Loukaskorpi, asian ovat valmistelleet vs. ylilääkäri Jukka Karjalainen sekä vs. palvelujohtaja Kati Myllymäki.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Ratkaisu

Aluehallintovirasto katsoo, että Tampereen kaupunki on käytettävissä olevien asiakirjojen perusteella ryhtynyt toimenpiteisiin Hatanpään terveystaseman vaikean sairaanhoidajapulan korjaamiseksi ja yleisesti terveystasemien hoitotyön voimavarojen vahvistamiseksi.

Asia ei anna aluehallintovirastolle aiheutta enempään.

Perustelut

Terveystasemalain (1326/2010) 4 §:n 1 momentin mukaan kunnan on osoitettava riittävästi voimavaroja kunnan peruspalvelujen

valtionosuuden perusteena olevaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä terveydenhuollon palveluihin. Terveydenhuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä varten kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän käytettävissä on oltava riittävästi terveydenhuollon ammattihenkilöitä. Saman pykälän 3 momentin mukaan kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän terveydenhuollosta vastaavan henkilöstön rakenteen ja määrän on vastattava alueen väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen sekä terveydenhuollon palvelujen tarvetta.

Terveydenhuoltolain 8 §:n 1 momentin mukaan terveydenhuollon toiminnan on perustuttava näyttöön ja hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin. Terveydenhuollon toiminnan on oltava laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua.

Terveydenhuoltolain 10 §:n 1 momentin mukaan kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on järjestettävä terveydenhuollon palvelut sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisiksi kuin kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän asukkaiden hyvinvointi, potilasturvallisuus, sosiaalinen turvallisuus ja terveydentila sekä niihin vaikuttavien tekijöiden seurannan perusteella lääketieteellisesti, hammaslääketieteellisesti tai terveystieteellisesti arvioitu perusteltu tarve edellyttävät.

Tampereen kaupungin selitys- ja selvitysvastaus

Selvityksen mukaan Tampereen kaupunki on aluehallintoviraston tarkastuskäynnin jälkeen ryhtynyt määrätietoisesti vahvistamaan eri terveysasemien yhteistyötä. Kaikkien terveysasemien hoitajamiehitystä seurataan päivittäin, hoitotyön päällikkö voi jakaa hoitajatyövoimaa tarvittaessa suuren miehityksen asemalta pienemmän miehityksen asemalle. Hoitaja voi siirtyä joko fyysisesti terveysasemalta toiselle tai tehdä toisen aseman puhelintyötä etänä omalta asemaltaan. Mikäli sairaanhoitajia ei ole riittävästi saatavilla turvaamaan terveysaseman lakisääteisiä palveluita, terveydenhoitaja on tarvittaessa irrotettu omasta työstään puhelintyöhön. Terveysasemilla on käytössä toimintamalli, jossa kaksi terveysasemaa on

kiinteässä yhteistyössä toiminnan osalta. Samaa on selvityksen mukaan suunniteltu henkilöstön osalta.

Selvityksessä todetaan, että Tampereen kaupunki on lähtenyt merkittävästi tehostamaan sairaanhoitajien rekrytointia. Kaupungin rekrytointiprosessia on tarkasteltu uudelleen ja kaupunki on miettinyt keinoja prosessin tehostamiseksi. Sairaanhoitajahaku on terveysasemille avoinna lähes jatkuvasti ja työhaastatteluita järjestään kuukausittain. Uudet haut on avattu mahdollisimman pian edellisen päättymisen jälkeen. Myös suoravalintaa on käytetty vakansseihin, jotka eivät ole ehtineet viralliseen hakuprosessiin mukaan. Työpaikkailmoitusten helppo näkyvyys useilla alustoilla, esimerkiksi KuntaRekry ja TE-palvelut on pyritty varmistamaan.

Rekrytoinnin lisäksi Tampereen kaupunki on kiinnittänyt huomiota sairaanhoitajien perehdytykseen. Konkreettisen toimintamallin tarkoituksena on ollut poistaa uusien hoitajien mielikuva terveysasemien sirpaleisuudesta. Vastaanotto toiminnassa on lisäksi kehitteillä toimintamallin tueksi perehdytyskortit. Perehdytyksen tueksi on selvityksen mukaan ollut tarkoituksena irrottaa ulkopuolista perehdytysapua esimerkiksi PirSote-hankkeesta. Myös Hatanpäällä järjestetään puhelintyön (hoidon tarpeen arviointi) perehdytys osana PirSote-hanketta uusille, aloittaville sairaanhoitajille. Perehdytyksen lisäksi on selvityksen mukaan panostettu työn pitovoimaan. Toimenpiteitä on pohdittu aktiivisesti sekä terveysasemien lähijohdon kesken että vastaanotto toiminnan palvelujohdossa. Käyttöön on otettu muun muassa työnantajan kerran kuukaudessa tarjoamana aamupala henkilöstölle ja lisäksi palkitsemisjärjestelmän kehittäminen ja käyttöönotto on työn alla. Pitovoimaa ja työhön sitoutumista on selvityksen mukaan tarkoitettu myös lisätä henkilöstön koulutuksella. Henkilöstöä kannustetaan hakeutumaan koulutuksiin ja esimerkiksi HaiPro-järjestelmän koulutusta ja perehdytystä tehostetaan.

Selvityksen mukaan Tampereen kaupungin vastaanotto toiminta osaa puhelinalvelua yksityiseltä toimijalta 1.9.2022 alkaen. Yksityisen toimijan sairaanhoitajat vastaavat eri terveysasemille saapuviin puheluihin. Järjestelmä on käytössä kahdella terveysasemalla.

Selvityksen mukaan yhteistyön lisääminen on jo selvityksen antoon mennessä tuonut helpotusta äkillisistä poissaoloista ja irtisanoutumisista johtuviin hetkellisiin henkilöstövajeisiin, kun oman terveysaseman vajetta on pyritty paikkaamaan toisen terveysaseman työntekijöillä. Tampereen kaupungilla ei ole käytössä sijaispoolia tai muuta vastaavaa mallia, käytössä oleva toimintamalli on paikannut henkilöstövajeita. Selvityksessä arvellaan, että toimintamallista saadaan vielä loppuvuoden aikana enemmän irti, kun tehostettu rekrytointi tuottaa tulosta ja sairaanhoitajien vakansseja saadaan täytettyä.

Tehostetun toimintamallin avulla Hatanpään terveysasemalle on saatu tyhjiin vakansseihin rekrytoitua neljä uutta sairaanhoitajaa, jotka ovat aloittaneet työn syyskuun aikana. Lisäksi syyskuun rekrytoinnissa on palkattu kolme sairaanhoitajaa, joiden on ollut tarkoitus aloittaa loka-marraskuun aikana. Selvityksen mukaan syyskuun rekrytoinnin myötä Hatanpään sairaanhoitajavakanssit saadaan täyteen ja ilman uusia irtisanoutumisia loppuvuoden hoitajaresurssiin vaikuttavat vain äkilliset poissaolot sekä mahdolliset vuosilomat. Uusiin irtisanoutumisiin on varauduttu ottamalla rekrytoinnin yhteydessä hakijoiden yhteystietoja talteen mahdollisten suorarekrytointien varalle. Heinä-syyskuun aikana Hatanpäälle on rekrytoitu yhteensä seitsemän uutta sairaanhoitajaa vakituisiin toimiin. Selvityksen mukaan lisääntynyt hoitajamäärä on johtanut siihen, että potilaiden yhteydenotot tulevat terveysasemalle oikeita kanavia pitkin. Tämä puolestaan vähentää työn painetta esimerkiksi päivystävän sairaanhoitajan vastaanotolla ja terveysaseman palvelupisteellä.

Selvityksessä arvioidaan, että loppuvuoden aikana hoitajamitoitus saadaan tavoitetasolle. Tavoitetason saavuttamisella ja muilla toimenpiteillä arvioidaan olevan vaikutusta työhyvinvointiin, palveluiden saatavuuteen ja potilasturvallisuuteen.

Hatanpään terveysasemalla on yhteensä 16 sairaanhoitajan vakanssia, neljä terveydenhoitajan vakanssia, yksi perushoitajan vakanssi ja yksi laitoshuoltajan vakanssi. Sairaanhoitajan vakansseista kaksi on ollut täytettynä sijaisilla, terveydenhoitajien

vakansseista yhdessä on sijainen ja laitoshuoltajan vakanssi on ollut tarkoitus täyttää sijaisella lokakuussa. Sairaanhoidtajien vakanssien täyttöaste on ollut 26.9. alkaen 81,25 % ja loka-marraskuussa aloittavien uusien sairaanhoidtajien jälkeen 100 %.

Selvityksen mukaan terveysasematoiminnan johdossa hoitajatilannetta seurataan päivittäin reaaliajassa sekä tulevia päiviä ja viikkoja ennakoiden. Ennakoivassa seurannassa työvuorosuunnittelu ja työtehtävien sijoittelulistat tehdään ajoissa ja mahdollisuuksien mukaan henkilökuntaa kuunnellen. Ennakoiden suunnitellaan, että kullekin päivälle ja kullekin työtehtävälle on riittävästi miehitystä. Mikäli näin ei ole, pyydetään jo ennakoiden apua toisilta terveysasemilta tai irrotetaan esimerkiksi terveydenhoitajaresurssia avuksi. Suunnitelmassa huomioidaan lakisääteiset terveysaseman tehtävät. Vastaanottopalvelujen johto seuraa tiiviisti terveysaseman raportointia hoitajatilanteesta, ja tarvittaessa osallistuu henkilöstöresurssin kohdentamiseen työtehtävästä toiseen, tai jopa terveysasemalta toiselle. Asia pidetään esillä vastaanotto toiminnan yhteisissä kokouksissa sekä vastaanottopalvelujen johtoryhmässä. Tarvittaessa tehdään uusia toimia asian korjaamiseksi. Avin selvityspyynnö on käsitelty yhdessä sosiaali- ja terveysjohtajan ja apulaispormestarin kanssa ja sosiaali- ja terveyspalvelujen johtoryhmässä. Sosiaali- ja terveyslautakuntaa tiedotetaan meneillään olevasta selvityspyynnöstä.

Selvityksen lopussa todetaan, että esille nousseisiin epäkohtiin on suhtauduttu vakavasti, ja niihin on reagoitu mahdollisimman nopeasti. Lisäksi todetaan, että hoitajaresurssin saatavuuteen ja pysyvyyteen liittyvät haasteet eivät kosketa pelkästään Tamperetta, haasteet ovat valtakunnallisia. Selvityksessä viitataan lisäksi selvityksen laatimisen hetkellä käynnissä olleeseen hoitajien työtaisteluun.

Aluehallintoviraston arviointi

Aluehallintovirasto on toteuttanut Hatanpään terveysasemalle ennalta ilmoitetun tarkastuskäynnin työsuojeluvaltuutetulta

saapuneen epäkohtailmoituksen jälkeen. Tarkastuskäynnillä on ollut läsnä Tampereen kaupungin terveystasemien johtoa sekä työsuojeluvaltuutettu. Käynnin yhteydessä haastateltiin erikseen kahta Hatanpään terveystasemalla työskentelevää hoitajaa. Tarkastuskäynnillä todettiin, että Hatanpään sairaanhoitajaresurssi on puutteellinen. Kesäajalle suunnitellun 8–9 sairaanhoitajan sijaan terveystasemalla on huonoimpana päivänä ollut vain kolme sairaanhoitajaa. Tämä on johtanut siihen, että vain kiireellisimmät potilaat on kyetty hoitamaan. Myös puhelut ovat kasautuneet, koska puhelimeen ei ole vajaalla miehityksellä pystytty vastaamaan.

Aluehallintovirasto on saapuneen epäkohtailmoituksen ja tarkastuskäynnin jälkeen arvioinut, että Hatanpään terveystaseman vaikea sairaanhoitajapula haittaa merkittävästi terveystasemien tuottamista alueen väestölle lain edellyttämällä tavalla ja vaarantaa potilasturvallisuuden. Aluehallintovirasto on lisäksi arvioinut, että sairaanhoitajien rekrytointivaikeudet ja lisääntynyt vaihtuvuus Tampereen terveystasemilla edellyttävät Tampereen kaupungilta määrätietoista toimenpiteitä, joilla tehostetaan hoitajien rekrytointia ja tuetaan terveystasemien hoitotyötä. Aluehallintovirasto on pyytänyt Tampereen kaupungilta selvitystä ja selitystä Hatanpään terveystaseman hoitajatilanteesta sekä siitä, millä keinoin Tampereen kaupunki korjaa esiin nousseet epäkohdat. Lisäksi kaupunkia on pyydetty selvittämään, miten terveystasemien hoitajatilannetta seurataan ja arvioidaan terveystasematoiminnan, vastaanottopalvelujen ja kaupungin sosiaali- ja terveystasemien johdossa.

Tampereen kaupungilta saadun selitys- ja selvitysvastauksen mukaan Hatanpään terveystasemalle on rekrytoitu kuluneen syksyn aikana yhteensä seitsemän uutta vakituista sairaanhoitajaa, joista selvityksenannon hetkellä on aloittanut neljä ja loka-marraskuun aikana kolme. Uusien sairaanhoitajien aloitettua työnsä sairaanhoitajavakanssien täyttöaste on 100 %. Selvityksen mukaan esille nousseisiin epäkohtiin on suhtauduttu vakavasti, ja terveystasematoiminnan johdossa on käynnistetty useita toimenpiteitä, joilla pyritään turvaamaan ja vahvistamaan terveystasemien hoitotyötä.

Aluehallintovirasto toteaa, että Tampereen kaupungin on organisoitava sekä Hatanpään että muiden terveysasemiensa toimintaitien, että palvelujen tarjonta ja käytettävissä olevat resurssit vastaavat väestön tosiasiallisen hoidon tarvetta ja että kansalaisten oikeus laissa säädettyihin terveyspalveluihin sekä laadultaan hyvään hoitoon toteutuu. Tampereen kaupungin tulee huolehtia siitä, että terveysasemien asiakkaille ja potilaille on väestön tarpeeseen nähden varattu palvelutarvetta vastaavat resurssit. Palvelujen järjestämistä vastuun siirtyessä vuodenvaihteessa hyvinvointialueelle, vastaavat velvoitteet koskevat jatkossa Pirkanmaan hyvinvointialuetta siten kuin laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) säädetään.

Aluehallintovirasto pitää hyvänä, että Tampereen kaupunki on ryhtynyt kouluttamaan HaiPro-järjestelmän käyttöä Hatanpään terveysaseman henkilökunnalle. Aluehallintovirasto viittaa vuosien 2022–2026 Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian toimeenpanosuunnitelmaan (STM julkaisu 2022:2, s.33), jonka mukaan turvallisuuspoikkeamien käsittelyssä painopistettä tulisi siirtää tapahtumien arvioinnista tulevien poikkeamien estämiseen ja oppimiseen. Toimintasuunnitelman mukaan tärkeintä on, että ilmoituksen käsittely johtaa tilanteesta oppimiseen yksilö- ja työyhteisötasolla, ja tarvittaessa toiminnan muutoksiin.

Aluehallintovirasto toteaa, että Tampereen kaupunki on ryhtynyt aluehallintoviraston tarkastuskäynnin ja selvitys- ja selityspyynnön jälkeen toimenpiteisiin sairaanhoitajaresurssin vahvistamiseksi Hatanpään terveysasemalla ja yleisesti Tampereen kaupungin terveysasemilla. Aluehallintovirasto pitää tärkeänä, että korjaavia toimenpiteitä ja tilanteen aktiivista seuranta jatketaan myös vuodenvaihteen jälkeen, palveluiden järjestämistä vastuun siirtyessä Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Tässä tarkoituksessa aluehallintovirasto lähettää tämän päätöksen tiedoksi myös Pirkanmaan hyvinvointialueelle huomioitavaksi sen valmistelutyössä.

Aluehallintovirasto liittää ratkaisuun omavalvonnassa huomioitavaksi Tampereen kaupungin terveysasemien työntekijöiden laatimia, aluehallintovirastolle toimitettuja

potilasturvallisuusilmoituksia. Ilmoitukset on tehty kuluvan vuoden huhti–heinäkuussa viiden eri terveysaseman toiminnasta.

Asia ei anna aluehallintovirastolle aihetta enempään ja valvonta-asian käsittely päättyy.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Perusteluissa mainitut

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen ei oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 6 §:n 1 momentin perusteella voi hakea valittamalla muutosta.

SALASSAPITO

Julkinen

LISÄTIETOJA

Lisätietoja antaa tarvittaessa ylitarkastaja Toni Honkakorpi, puh. 0295 018 517, etunimi.sukunimi(at)avi.fi

aluehallintoylilääkäri

Eeva Mäkinen

ylitarkastaja

Toni Honkakorpi

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti viimeiseltä sivulta ilmenevin tavoin.

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös Tampereen kaupunki, apulaispormestari Johanna Loukas-korpi, jota pyydetään antamaan päätös tiedoksi selvitykset asiassa antaneille henkilöille
Vs. sosiaali- ja terveyspalvelujen johtaja Leena Viitasaari

Tiedoksi Pirkanmaan hyvinvointialue (ilman liitettä)

Suoritemaksu   Maksuton

Liitteet   Potilasturvallisuusilmoitukset

Tämä asiakirja LSSAVI/12391/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/12391/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Honkakorpi Toni 15.12.2022 09:39

Ratkaisija Mäkinen Eeva 15.12.2022 10:07